

Innspill til stortingsmeldingen om ungdomstid og 5.-10. trinn.

Innspill fra elever i Sandnesskolen om hvordan vi kan utvikle skolen slik at den i enda større grad fremmer elevenes motivasjon, mestring, læring og utvikling?

Elever ved samtlige skoler i Sandnes har høsten 2022 jobbet med spørsmålene; "Hva motiverer og engasjerer deg til å lære?", "Hva mener du er god praktisk og variert undervisning?" og "Hvordan ville den "perfekte" skoletimen vært?" Elevenes innspill til disse spørsmålene ble drøftet med skolesjefen i forbindelse med kurs for Barn og unges kommunestyre i november, der samtlige skoler ved representanter fra skolens elevråd var tilstede.

I tillegg til Barn og unges kommunestyre har tematikken blitt jobbet med på 8. trinn ved Lundehaugen ungdomsskole, spesielt. Sammen med ungt entreprenørskap ble det gjennomført en innovasjonscamp i desember der elevene behandlet problemstillingen "Tenk dere at vi skulle finne opp ungdomsskolen helt på nytt – hvordan ser dere for dere at den skulle vært og hva ville dere lært der?"

Dette mener elevene i Sandnes er praktisk og variert undervisning:

Praktisk undervisning handler i stor grad om å gjøre noe aktivt, og elevene understreker at det er elevene som må være den aktive. Variert undervisning handler om at læringsøktene blir lagt opp ulikt, med mye vekt på elevmedvirkning både når det gjelder innhold og arbeidsmåter.

Elevene på barnetrinnet vektlegger aktiv læring i klasserommet, mer kroppsøving, svømming og kunst og håndverk i tillegg til uteskole, turer, fysisk aktivitet (Fysak) og lek. Med lek trekker elevene fram læring gjennom spill, både digitale spill og brettspill. Spill som oppgaver, i gruppe og individuelt. "Mer praktiske og lærerike spill der vi lærer engelsk, koding, historie, geografi o.l.". Elevene på barnetrinnet nevner også kahoot, rebuser og poster ute i naturen som motiverende aktiviteter.

"Vi er aktive når vi får bruke hendene til å lage ting og f.eks. å tegne", sier elevene. "Vi ønsker oss flere praktiske fag". Praktiske aktiviteter kan også være ulike former for icebreakere i undervisningen.

Variert undervisning handler i stor grad om at det er en variasjon i hvordan en læringsøkt gjennomføres. Det blir kjedelig hvis det blir for ensidig, uansett hva det er, mener elevene. De ønsker seg mindre monolog fra læreren og mer dialog i klasserommet. Grubleoppgaver er fint. Ikke for lange arbeidsøkter og hyppigere pauser. Mer læring ute i naturen. Varierte oppgaver, varierte samarbeidsformer, stasjonsundervisning, mer gruppearbeid og prosjekter. Annerledesdager er motiverende: mattedag, kinodag, aktivitetsdag, telentshow, sosiale samlinger.

Elevene på ungdomstrinnet vektlegger også mer elevaktivitet, på spørsmålet om hva de mener er praktisk undervisning. De ønsker seg mindre forelesninger og mer elevaktivitet i undervisningen og mer undervisning på andre plasser enn i klasserommet. Naturfagundervisning ute. Mer forsøk og labøvelser. Flere studiebesøk der de får mulighet til å se hvordan ting fungerer i praksis. For eksempel i KRLE og Samfunnsfag.

Praktisk undervisning handler om å jobbe med noe praktisk og å få brukt kreativiteten. Lage video, musikk og bøker nevnes som noen eksempler. Elevene på

ungdomstrinnet har også med læring gjennom ulike spill. Likt som barnetrinnet har de med ønske om mer gruppearbeid og hyppigere avbrekk/pauser i undervisningen. Varierte timer handler om at læreren legger opp til ulike måter å jobbe på. En blanding av ulike læringsmidler og varierte arbeidsmetoder. Variert undervisning handler om at man ikke sitter stille og jobber hele timen, men på ulike måter er i aktivitet. Elevene ønsker seg også mer diskusjon i undervisningen. Variasjon er noe mer enn en vekslingen mellom at læreren snakker og elevene jobber med oppgaver.

Hva som motiverer og engasjerer elevene handler om flere ting: relevans, medvirkning, læreren, klasseledelse, vurderingspraksis og elevenes sosiale fellesskap er temaer både barnetrinn og ungdomstrinn var opptatt av her, i tillegg til praktisk og variert undervisning.

Relevans: "Vi blir motivert av å lære noe vi vet vi har bruk for. At det er nyttig", sa elevene på barnetrinnet. De nevner meningsfulle oppgaver, spennende tema og lesing av bøker vi liker som viktige for motivasjon for å lære. Elevene på ungdomstrinnet trekker fram betydningen av å få brukt sine egne interesser på skolen. At de får mulighet til å fordype seg. De er også opptatt av tanker de har om fremtiden og hvordan dette bør henger sammen med det de lærer i dag.

Medvirkning: "Mer undervisning der vi kan velge både oppgaver og hvordan vi vil jobbe". Elevstyrte gymtimer, valg av samarbeidspartner, mer valgfrie aktiviteter og valg av arbeidsmåter motiverer elevene på barneskolen. Elevene i ungdomsskolen er opptatt av at de kan påvirke hvordan de får brukt sine talenter og ferdigheter. "At vi får være i dialog med læreren og si noe om hvordan timene skal legges opp", bidrar til motivasjon. Elevene mener at lærerne ikke er flinke nok til å spørre hvordan elevene synes timen var. Elevene ønsker, også i ungdomsskolen, å kunne velge selv hvordan de vil jobbe og hvordan de skal levere inn arbeidene sine. "Det er viktig å kjenne på mestringsfølelse og det er ikke like lett når alle elevene får sammen oppgave. Derfor må man ha variasjon i opplegg og mulighet for å velge noe som passer den enkelte." sier en elev i ungdomsskolen.

Læreren: "Det er godt med glade og tålmodige lærere", sier elevene på barnetrinnet. Lærere som er opptatt av elevmedvirkning, er positive og gir gode tilbakemeldinger. Lærere som gir oss valg om hvordan vi skal jobbe og som sprer holdningen om at dette vil vi klare godt etter hvert som vi får trent. Vi blir motiverte av engasjerte lærere, de som bidrar til mestringsopplevelser og de som legger opp dagen slik at det er noe å glede seg til.

Elevene på ungdomstrinnet blir motivert av å ha motiverte lærere som klarer å bygge gode relasjoner. "Det er bra med lærere som pusher elevene på en bra og oppmuntrende måte". Engasjerte lærere som gir tilpassede oppgaver. Lærere som er gode på å finne den enkelte elevs nivå. "Det hadde vært fint med færre elever på skolen, slik at læreren blir bedre kjent med elevene og den enkelte blir enda mere sett."

Klasseledelse: Elever både på barnetrinn og ungdomstrinn mener at arbeidsro henger sammen med motivasjon. "Når alle kommer inn, ingen venting og alle gjør det de skal er bra!". På barnetrinnet forteller elevene at "det er motiverende når læreren forklarer grundig og på ulike måter slik at alle forstår, også er det viktig at vi ikke går for fort fram".

Vurderingspraksis: Elevene på barneskolene har ikke med vurdering som et tema i sine innspill om hva som fremmer motivasjon, eller om hvordan skoledagen kunne vært annerledes. Derimot snakker de en del om konkurranser og belønning som en motivasjonsfaktor. Belønning er forklart i forbindelse med innsats. "Når vi har gjort oss ferdig med et arbeid, bør vi ikke få enda flere oppgaver." "Det er kjekkere når vi vet det kommer en belønning i løpet av timen. Noe gøy, en "gulrot" i enden av oppgaven". Elevene nevner spill, sosiale aktiviteter eller korte pauser som eksempler på dette.

Elevene på ungdomstrinnet snakker derimot mye om skolens vurderingspraksis. De ønsker seg mindre press på karakterer, men ser at mange skoler nå prøver dette ut ved kun å gi karakter to ganger i året. Elevene ønsker seg mer spesifikke/konkrete tilbakemeldinger og trekker fram at suksesskriterier er bra og gir mulighet for mestringfølelse. "Vi bør få stor valgfrihet i hvordan vi vil vise kompetanse - vurderingssituasjon, individuelt, gruppearbeid, fagsamtale. Det er positivt og alle kan finne den stilen de liker best". Vurderingene har i dag for stor plass og det er fortsatt høyt fokus på karakterer. Elevene forteller om store forskjeller mellom lærerne på skolen. Elever fra noen skoler som prøver ut andre måter for undervisningsvurdering, enn faste vurderingssituasjoner, forteller at de i perioder opplever seg vurdert hele tiden og derfor vil tilbake til noen færre faste vurderinger. Elevene sier de er usikre på denne praksisen og savner en jevnere tilbakemelding. Generelt sett ønsker elevene seg mindre karakterfokus og mer fokus på det de skal lære, og det må være en balanse i dette.

Elevenes sosiale fellesskap: Elevene forteller at medelevene er en viktig faktor for motivasjon. Det motiverer når det er en positiv holdning blant medelever. "Det er kjekt når folk er snille med hverandre, og motiverer hverandre". Det er viktig å ha venner. Elevene på ungdomstrinnet fremhever at venner, men også familie er viktige for egen motivasjon.

Oppsummert handler den perfekte time for barnetrinnet i Sandnesskolen om:

- at elevene får være aktive, sosiale, lære ute, ikke bare skrive, lære gjennom lek, lage noe, gjøre noe praktisk, få valg om hva man vil gjøre, lage eller aktivitet, lære noe nytt og om et spennende tema, og gjerne kunst og håndverk

Og for ungdomstrinnet:

- at elevene har valgfrihet med tanke på hvordan de kan løse en oppgave/utfordring, praktisk arbeid og praktiske oppgaver, bruke andre rom ikke bare klasserommet eller være ute, muligheten til jobbe sammen, ut i fra interesser og være sosiale.

"Tenk dere at vi skulle finne opp ungdomsskolen helt på nytt – hvordan ser dere for dere at den skulle vært og hva ville dere lært der?"

Denne problemstillingen ble, som nevnt i innledningen, gitt til 8. trinn på Lundehaugen ungdomsskole. Videre skulle de velge seg et av fire områder og

komme opp med ETT knakende godt (og kanskje uventet eller ekstra fantasirikt) løsningsforslag på noe de mente kunne være eller gjøres annerledes.

1. Skolebygninger (hvor dere har dagen deres når dere går på skolen)
2. Klasserom (hvor dere lærer)
3. Fag (hva det er dere lærer om)
4. Undervisningsmetoder (måter dere får lære på)

Skolebygg:

Elevene foreslår at framtidens skolebygg må være mer fargerike, inneholde planter og grønne soner, ha en utforming og rom som inviterer til at elevene er mer sosiale gjennom lek og aktiviteter. Skolebygg med drivhus der elevene kan lære å dyrke mat. Bygg der det er solcellepaneler, varmepumper og andre energibesparende tiltak. En skolehage som vil være en avslappende og rolig plass i friminuttene, men også med plass til lek. Kantine som har et resirkuleringsprogram. Dvs. elevene samler poeng ut i fra søppel de samler som kan brukes til å kjøpe mat. Noen elever har også forslag om skoler som flygende droner, der elevene er borte i ukedagene og reiser til steder de skal lære om.

Klasserom:

Elevene foreslår klasserom som inviterer til kreativitet. Gjennom ulike former, farger, sittegrupper, rom i rommene, har elevene tenkt læring gjennom samarbeid og tilrettelegging av tema i langt større grad enn dagens klasserom er utformet. De tenker rom der alle skal kunne passe inn, grupperom til å kunne trekke seg litt tilbake og få ekstra hjelp, rom med dyr og planter og noen rom der læreren kun er tilstede digitalt. Elevene er også opptatt av rom som er tilrettelagt for aktiviteter utenom undervisning. Rom der de kan tilbringe tid i pauser men også etter skoletid. Flere elever hadde forslag om ulike stoler og pulter i klasserommene. Ønsker om myke stoler som er gode å sitte på og fleksible løsninger for bord, stoler, benker og annet inventar. En gruppe elever foreslo også klasserom som et hurtigtog som kunne bestilles. På den måten kunne klasser reise til de plassene de skulle lære om.

Fag:

Flere elever av innom ulike ideer til hvordan de kunne reise til ulike steder de skulle lære mere om. Andre elever hadde sett på fag og timefordeling. Samtlige som hadde denne vinklingen foreslo senere oppstart og lengre dager og at alt skolearbeid var ferdig når de kom hjem. Noen foreslo også fire dagers skoleuke, men med lengre dager de dagene det var skole. Av nye fag ble flere språk foreslått (italiensk, portugisisk og gresk) og noen helt nye fag "bilde og reise", "lære ute" og "spill og språk". Elevene hadde også forslag om at elevene burde få velge om de ville gå i store eller små klasser. Dette kunne også være forskjellig fra aktivitet til aktivitet.

Undervisning:

I fremtiden håper elevene at de kan få velge flere timer selv basert på interesser, hva de tenker er nyttig og ut i fra hva de vil jobbe med. De tenker at dette kan bli tatt i bruk allerede i 8. klasse hvor de mener de er modne nok til å kunne ta valg selv og vite noe om hva du vil. Elevene på Lundehaugen foreslår også litt mer fritid etter skolearbeid. Det er unisont at elevene etterlyser flere mindre pauser i løpet av en dag, og at arbeidsinnsats ikke skal føre til ytterligere oppgaver. Det får i følge elevene helt motsatt effekt.

Variasjon og aktivitet er også det disse elevene ønsker seg. Innspillene om variasjon og aktivitet er sammenfallende med det som er oppsummert etter dialogen med Barn og unges kommunestyre. Noen elever var innom vurdering og mente at det ville bidra til mindre stress dersom vurderingen i større grad ble formidlet til elevene når de var hjemme. Da hadde elevene mer tid til å sette seg inn i tilbakemeldingene fra lærerne uten å måtte forholde seg til medelevene rundt seg.

Bruk av teknologiske muligheter var i tillegg blandt elevenes forslag på fremtidens undervisning. VR briller kunne f.eks også brukes hjemme. Da kunne elevene starte skoledagen der, som om de var på skolen. Da var det ikke nødvendig å stresse med å komme seg tidlig på skolen, og elevene kunne likevel starte skoledagen tidlig. En annen teknologisk mulighet var bruk av hologram. Elevene hadde en ide om å fremkalle fortidens personer via dna og hologramteknologi for å kunne lære av autentiske personer i tidsriktige epoker.